

Javni poziv za poticanje audiovizualnih djelatnosti i stvaralaštva – kategorija proizvodnje eksperimentalnog filma u 2025. godini – 1. rok, 13. 3. 2025.

Obrazloženje

Branka Benčić, umjetnička savjetnica za eksperimentalni film

Na prvi rok Javnog poziva za poticanje proizvodnje audiovizualnih djela u kategoriji eksperimentalnog filma u 2025. godini pristiglo je ukupno petnaest (15) prijava. Sve su prijave zadovoljile formalne uvjete i ušle u razmatranje. Od petnaest prijavljenih projekata, šest (6) ih je prethodno bilo prijavljivano na isti javni poziv, u kategoriji eksperimentalnog filma, a dva su prijavljena projekta s drugim naslovom ili producentom.

U okviru svih radova pristiglih na javni poziv zastupljen je širok spektar kreativnih i umjetničkih pozicija, žanrova i interesa: od društvenog angažmana i preispitivanja društvenih pozicija i uloga, dokumentarno – eksperimentalnih pristupa, različitih oblika vizualnih istraživanja, korištenja medijskih slika i oblika njihova prijenosa, prijedloga strukturalnog filma, formalnih istraživanja, istraživanja materijalnosti filma, medijskih eksperimenata, interesa za znanstveno-fantastične teme i pristupe, ili distopijske scenarije. Od 15 prijava, 4 je prijedloga kojima su autorice žene.

Prema kriterijima iz Pravilnika i Javnog poziva, pri odlučivanju razmatrala sam kvalitetu i jasnoću prijave, konceptualizaciju projekta iz koje je moguće razaznati osnovne ideje i polazišta filma i metodologiju rada; promišljanje medija, kvalitetu i razrađenost vizualnih referenci, svijest o kontekstu – povijesti eksperimenata u mediju filma ili videa, i suvremenim kretanjima u filmskoj umjetnosti, izvedivost projekta u okviru operativnog i financijskog plana, plan promocije i distribucije, te procjenu relevantnosti teme/projekta u kontekstu suvremene audiovizualne produkcije.

Za sufinanciranje je predloženo i odobreno sedam (7) projekata u ukupnom iznosu 170.000 EUR, koji usmjereni na osobno iskustvo ili društveni kontekst, na različite načine doprinose aktualnosti audiovizualne produkcije. Dok redatelji i redateljice, umjetnici i umjetnice mlađe generacije donose svježinu novih pogleda, oni srednje generacije nastavljaju kontinuitet istraživanja postojećih ili poznatih tema ili procedura.

Radi se o sljedećim projektima: *Hranidbeni lanac*, Petra Mrša (Kreativni sindikat), iznos 24.000 EUR; *Otvori*, Zdravko Mustać (Greta Creative Network) 23.000 EUR; *Rojevi* Mario Udženija aka Mario Mu (Otvoreni likovni pogon) 19.000 EUR; *Abstraktna mašina*, Dan Oki (Kazimir, udruga) 28.000 EUR; *Jama Jeka* Željka Blakšić (Jagoda, UO) 26.000 EUR; *iris.*, Andrej Korovljev (Kreativni sindikat) 26.000 EUR; *Nevidljivi gradovi* Renata Poljak (Rea, Udruga) 24.000 EUR.

Petra Mrša, vizualna umjetnica mlađe generacije znanje i interese prema osvajanju vidljivosti različitih društvenih skupina mlađih ljudi ugrađuje u filmske, video i umjetničke radove. *Hranidbeni lanac* film je koji koristi radionički format i dokumentarni pristup kako bi

uokvirio razgovore i kretnje protagonista/ica, stvarajući meki pristup protagonistima, otvorenu strukturu radne procedure, reflektirajući društveni prostor. Upravo radionički format na kojem se temelji rad i njegova ugrađena participativnost, doprinose aktualnosti teme i pristupa, unutarnjoj dinamici, a fokus na mlađe protagoniste/ice, te rekviziti, alati i pokušaji njihove emancipacije reflektiraju društvenu osjetljivost autorice.

Eksperimentalni film *Otvori Zdravka Mustaća* utemeljen u preciznoj strukturi, promišlja formalni eksperiment, sažetim sredstvima. Uz zadanu matematičku preciznost broja scena i njihova trajanja Mustać sustavno razvija ideju otvora, kontinuitetom nizanja i varijacija uokvirenog pogleda, alata usmjerenog gledanja, te pripadajućih prizora i prostora, kao mjesto transformacijskog potencijala, protoka, mijena, temporalnosti i trajanja, odnosa prostora i vremena. Film uspostavlja kontinuitet tradicije formalnog eksperimenta u hrvatskoj kinematografiji.

Mario Udženija, na umjetničkoj sceni poznatiji kao Mario Mu, suvremeni je umjetnik mlađe generacije koji predlaže produkciju kratkog eksperimentalnog filma *Rojevi*. U *Rojevima* suprotstavlja slike i zvukove različitog porijekla, koji stvaraju poetiku i estetiku specifičnu oblicima ekranskih slika. Protok slika i zvukova kojima je promatrač izložen sudjeluje u stvaranju subjektivnih osjećaja prijatne ili nelagode, što je u skladu s autorovom namjerom. *Rojevi* donose jedan od fragmenata medijske reprezentacije suvremenog svijeta, i osjećaje suvremenog čovjeka, poput apstraktnih fragmenata različitih režima vidljivosti i oblika njihove reprezentacije. Usmjeren na vidljivo i nevidljivo *Rojevi* operiraju u okviru proizvodnje subjektivnosti u asocijativnom polju i prostoru proizvodnje kritičkog pogleda i medijskih slika.

Abstraktna mašina Dana Okija (Slobodana Jokića) predstavlja osobnu poetiku općeg i poznatog, bliskog i udaljenog. Usmjeren na mjesta, gradove ili prostore koji su dio autorove biografije, poput Amsterdama ili Dalmacije, nizom prizora različitog porijekla, režima gledanja i oblika reprezentacije (kartografija, 4K, slide projekcija), te filmskih i umjetničkih elemenata (performans, glazba, zvuk), Oki gradi specifičnu kolažnu strukturu u kojoj se reflektiraju slojevite povijesti krajeva povezanih morem, a tema vode/mora dodatno uokviruje fluidnost protoka slika/prizora kojima je film posvećen. U formi filmskog/video eseja *Abstraktna mašina* donosi registar medijskih slika kako bi razvila pripovijest koja funkcionira kao kompleksan „aparat“, ili Okijevim riječima – mašina, koja apsorbira različite medijske i umjetničke izraze, slike, glazbu, tekst i zvuk u filmsko djelo koje donosi prizore mjesta i kontekste koji ih uokviruju, slojeve svakodnevnice, aktivnosti od performansa do protesta, politike, povijesti, izgrađenog okoliša ili infrastrukture.

Jama Jeka Željke Blakšić suvremeno je mišljen i slojevit eksperimentalni filmski esej koji isprepliće sjećanje na djetinjstvo, feminističke pozicije i politike emancipacije, istraživanje uloge glasa, mitološku referencu na Eho i eksperiment s filmom. *Jama Jeka* spaja slike različitog porijekla i medijske izraze putem asocijativne montaže – osobni arhiv autorice, televizijske arhivske materijale i suvremene snimke zborskog pjevanja, istraživanja materijalnosti filmskog medija, medijsku procesualnost, te eksperimente s 16mm trakom u slojevitu osobnu i političku kratku eksperimentalnu filmsku formu.

iris. redatelj Andreja Korovljeva igrano je eksperimentalni film, jasnog društvenog angažmana koji se formira oko središnje teme migracija, traumatičnih slika posljedica migrantske krize u cjelokupnom prostoru Mediterana, kojima film uspostavlja vezu s lokalnim i globalnim kontekstom. U vrlo sažetoj formi od nekoliko minuta uz precizno razrađenu ekonomičnost filmskog pripovijedanja, film donosi dva prizora, s metafilmskim obratom, a počiva na osjećaju empatije i zagovaranju veće društvene odgovornosti.

Predloženi projekt *Nevidljivi gradovi* umjetnice Renate Poljak nastaje u kontinuitetu njezine recentne umjetničke i audiovizualne produkcije koja je posljednjih desetak godina obilježena morem, i rezultirala opusom od čak 5 blisko povezanih eksperimentalnih filmova. *Nevidljivi gradovi* razvijaju se kao labavo strukturirana cjelina koja okuplja niz vizualnih zapažanja o gradovima, podmorju, njihovim refleksijama u vodi, „kratki esej o gradovima i smrti“. Film predstavlja osobnu poetiku autorice koja se isprepliće s razotkrivanjem graditeljske baštine, podvodnim prizorima, stvaranjem specifične atmosfere vodenih refleksija i dvostruke ekspozicije. Nastajuće poetske slike donose stanja, asocijacije, atmosfere, imaginaciju. Naglasak je na vizualnom ritmu. Kroz niz vizualnih fragmenata gradi se svijet u kojem se stvarno i reflektirano neprestano preklapaju. Fluidnost koju prepoznajemo u naraciji o gradovima i moru, nestalna je i neuhvatljiva, lomi se u odsjajima, ili ruševinama i krhotinama podvodnog graditeljskog nasljeđa, preslikava se i na formu filma.